

MÉS D'UN DOCENT A L'AULA?

Fem una ullada a qualsevol acte educatiu / formatiu del nostre voltant. Atansem-nos-hi i mirem pel forat de la porta. Quants docents hi veiem? Un o més d'un? No cal resposta: és massa òbvia.

Per què no reflexionem una mica sobre la codocència o multidocència (presència de més d'un docent a l'aula)? Innovar en educació és el camí per educar més i millor les persones, i si la innovació és feta sobre la base del que ens aporta la didàctica, millor que millor. Vegem, doncs, si la codocència pot ser justificada sobre una base pedagògica.

És recomanable tenir, a l'escola o en qualsevol altre context educatiu, més d'un docent a l'aula? Aporta la codocència prou bons resultats educatius per tal de superar els obstacles (organitzatius, econòmics i d'altres) que suposa posar-la en pràctica? La nostra opinió és que sí, que sí que val la pena buscar solucions als entrebancs que implica una codocència, perquè hi ha arguments que hi donen suport. Els comentem?

✓ Avantatges per als alumnes:

Si apliquem una millora en educació ha de ser perquè considerem que tindrà avantatges per als alumnes, en darrer terme. Comencem per aquests, doncs:

- **Major atenció a la diversitat:** sigui quin sigui el tipus de formació (reglada, no reglada, dirigida a infants o a empresaris), la presència de més d'un docent afavoreix un major coneixement dels alumnes, una major capacitat de detectar-ne les diferències i, per tant, d'adaptar la resposta educativa. No només perquè dos o més docents capten (millor que no pas un del sol), les diferències entre individus, sinó perquè, durant la classe, es pot treballar amb grups més petits i, per tant, amb un major impacte educatiu.
- **Aplicació de metodologies pedagògicament més útils:** sens dubte, la presència de més d'un docent a l'aula afavoreix l'ús de metodologies basades en el descobriment, la cooperació, l'aprendre fent ("learning by doing")... d'enorme validesa didàctica i sovint difícils de fer servir quan només hi ha un professor.
- **Comunicació diferenciada:** més d'un docent vol dir més d'una manera de comunicar les coses, de transmetre informacions (atès que els discursos de dues persones diferents són sempre diferents). Ben utilitzada, és una extraordinària eina didàctica al servei d'un principi pedagògic fonamental: les coses s'aprenen millor quan s'enfoquen des de punts de vista diferents.
- **Major ritme de treball a l'aula:** la presència de més d'un docent elimina temps de preparació d'activitats dins l'aula, temps destinat a aspectes no interessants per a la majoria del grup... i, ben coordinats, augmenta l'atenció de l'alumnat i el temps útil dedicat a l'aprenentatge.

- **Objectivació en l'avaluació dels alumnes:** de la mateixa manera que la presència de més d'un docent millora la resposta educativa a les necessitats dels alumnes, també n'objectiva l'avaluació. L'observació i l'opinió de més d'una persona ajuden a reduir errors en l'avaluació.

✓ Avantatges per als docents:

A banda de l'impacte directe sobre els alumnes, la codocència aporta avantatges sobre el professorat que la practica. Val la pena comentar-les, atès que afavoreixen el seu reciclatge, d'una banda, i el seu benestar personal, de l'altra:

- **Possibilitat d'aprendre de l'altre:** veure la pràctica del company i incorporar-ne alguns aspectes és quelcom enormement enriquidor per a qualsevol professional. És un exemple clar i engrescador de gestió del coneixement entre professionals que fan una mateixa feina, i una eina potent de reciclatge professional. A més, fa possible, amb certa facilitat, que els docents més resistents al canvi, innovin.
- **Oportunitat per a una pràctica reflexiva:** és una clara conseqüència de l'avantatge anterior. Avui sabem que una de les grans vies per al desenvolupament docent és una bona pràctica reflexiva (1); és a dir, la capacitat de reflexionar sistemàticament i metòdica sobre la pròpia acció docent, per tal d'optimitzar-la, capacitat necessària per a professionals que no poden aplicar tècniques i/o fórmules apreses. La codocència, si va acompanyada (com ha de ser) d'anàlisi per part dels docents implicats, fomenta la pràctica reflexiva.
- **Foment del treball en equip:** algunes professions es desenvolupen de manera clarament individual i això, sovint, és font de desmotivació. La professió docent n'és una. Malgrat que un docent (com a mínim en un centre educatiu reglat) no treballa sol (ho fa a partir d'un projecte educatiu consensuat, en coordinació amb altres docents i en el context d'una línia pedagògica), la seva acció a l'aula és sovint solitària, i la seva sensació és de soledat. Compartir aula (i, per tant, preparació prèvia i avaluació posterior), amb altres docents multiplica la vivència de treball en equip, una de les experiències més satisfactòries per a un professional.

L'objectiu de l'article és, només, subratllar alguns avantatges interessants de la codocència. No hi ha temps ni espai, ara i aquí, per aprofundir-hi més: podríem trobar-ne d'altres, d'avantatges, i també alguns entrebancs. Entre aquesta darrers, n'hi ha d'organitzatius (sobretot, a l'educació reglada), d'econòmics (sobretot, a l'educació no reglada) i d'estrictament personals (quants docents estan disposats a compartir aula amb altres?). Si voleu, en seguirem parlant.

(1) <http://www.practicareflexiva.pro/cat>

Joan Carles Folia Torres / Albert Lacruz Bassols
ÚTIL (Assessorament, docència, projectes).